

lovgivning for at danne et sådant panel, som branchen selv vil finde vigtigt i filmcensurens fravær. Vedrørende frygten for misbrug siges det i betænkning nr. 468 af 1967: »Opretholdelsen af censur kan efter udvalgets mening heller ikke begrundes med en henvisning til, at filmproduktionen i vidt omfang sker primært med henblik på at opnå størst mulig økonomisk gevinst og ikke ud fra ønsket om at fremstille kunstnerisk værdifulde film. Forretningsmæssig spekulation i publikums formodede ønsker og behov sker på mange andre områder, hvor tilsvarende regulerende foranstaltninger ikke kommer på tale.«

Det er forslagsstillernes holdning, at forældrene i højere grad skal gøres ansvarlig for, hvad deres børn og unge foretager sig, frem for at opretholde et statskontrolleret system, der indirekte tilsidesætter forældrenes ansvar. Samfundsudviklingen har for øvrigt medført, at store dele af befolkningen i vore dage i langt højere grad end tidligere kommer i kontakt med omverdenen og derigennem får kendskab til begivenheder og forhold, der ligger uden for deres eget miljø. Her har tv og de øvrige massekommunikationsmidlers kraftige ekspansion spillet en betydelig rolle. Ikke mindst udbredelsen af tv har bevirket, at filmen i dag ikke indtager samme centrale plads som tidligere blandt massekommunikationens medier. Ønsket om at beskytte borgerne mod uønskede påvirkninger, som formodes at kunne udgå fra film, fremtræder ikke længere med samme vægt. Der skal således tages hensyn til de tekniske fremskridt og de dybtgående ændringer i samfundets økonomiske, sociale og kulturelle struktur.

Baggrund

Fremskridtspartiet har tidligere foreslået loven om filmcensur ophævet, jf. lovforslag nr. L 260 fra folketingsåret 1992-93, se Folketingsuidende 1992-93, tillæg A sp. 8577 og forhandlingerne sp. 9108, 10936 og 11040 samt tillæg B sp. 1817. Med nærværende lovforslag foreslås herudover loven om mærkning af videogrammer ophævet.

Den danske lovgivning om filmcensur stammer tilbage fra 1969, blev ændret i 1980 og suppleret med lov om mærkning af videogrammer fra 1994. I 1995 fjernedes bestemmelsen fra sidstnævnte lov om, at loven skulle revideres senest i folketingsåret 1995-96.

Folketinget har efter ønske fra Kristeligt Folkeparti i 1994 vedtaget loven om mærkning af videogrammer. Mærkningen har til formål at lade Statens Filmcensur udøve censur over for alle videogrammer, der søges solgt eller udlejet. Et videogram, som ikke præsenteres for Statens Filmcensur

skal pr. automatik mærkes »Uegnet for børn og unge under 16 år«.

Ønsket om, at børn og unge kommer til at se færre film med stærkt voldelige eller pornografiske scener, er imidlertid ikke blevet opfyldt. Da Folketinget vedtog loven om mærkning af videogrammer, var der almindelig enighed om, at loven ville blive svær at håndhæve. Man håbede imidlertid på, at loven ville have en pædagogisk virkning, så folk bare rettede sig efter dens sigte. Ud over at videobranchen er blevet påført en ekstra omkostning, og at Statens Filmcensur har fået mere arbejde, samt at udlejning og salg af de forbudte videofilm i strid med mærkningen er blevet kriminaliseret, er der intet sket.

Konklusion

»Enhver er berettiget til på tryk og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene«, hedder det i grundlovens § 77.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at Statens Filmcensur krænker disse grundlovssikrede rettigheder. Hensynet til ytringsfriheden taler imod enhver form for censur.

Ganske vist skriver Henrik Zahle i »Dansk Forfatningsret 3 – Menneskerettigheder«, at »med hensyn til teater og film skal kort bemærkes, at disse før 1953 var omfattet af censurordninger, at det ikke var hensigten med ændringen af grundloven 1953 at tage grundlaget for disse censurordninger bort, og at man derfor har antaget, at grundlovens § 77 ikke ville hindre genindførelse af den nu ophævede censur inden for teater og film«.

På trods af dette er det en kendsgerning, at filmcensuren i praksis indskrænker grundlovens frihedsrettigheder og strider kraftigt imod de vesteuropæiske frihedsidealer. Der er således kun argumenter for at ophæve denne overflødige lov, der årligt koster de danske skatteydere 1,4 millioner kroner (netoudgift), jf. forslag til finanslov for 1996.

Endvidere bør det fremhæves, at filmen i dag er det eneste ytringsmiddel, over for hvilken en statslig censurordning opretholdes. For trykte skrifers vedkommende afskaffedes censuren allerede ved grundloven af 1849, jf. censurforbudet i grundlovens § 77. For teatrene bortfaldt censuren i 1954. For radios og tv's vedkommende fastlagdes almindelige retningslinjer for udsendelserne i henhold til lov nr. 215 af 11. juni 1959 om radiospredning af Radiorådet, som var ansvarlig for, at udsendelserne var af alsidig, kulturel og oplysende art. De enkelte udsendelser skulle forelægges det af Radiorådet nedsatte programudvalg til godkendelse, men om nogen censur i form af en gennemgang og godkendelse af udsendelsernes enkeltheder var der ikke tale.